

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA INŠPEKTORÁT ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BANSKÁ BYSTRICA

Jegorovova 29B, 97401 Banská Bystrica

Číslo spisu

9503/46/2022-36109/2022

Banská Bystrica

26. 10. 2022

ROZHODNUTIE

č. 9503/46/2022-36109/2022

Popis konania / Účastníci konania

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach v oblasti prevencie a manažmentu introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov podľa § 7 ods. 1 písm. b) a § 9 písm. d) zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 150/2019 Z. z.“) účastníkovi konania:

Obec Vaľkovňa
Vaľkovňa 73
976 69 Vaľkovňa
IČO: 00313912

Výrok

nariaďuje:

vykonať opatrenia na nápravu podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. v tomto rozsahu:

1) Prijat' účinné opatrenia na zamedzenie úniku alebo šírenia invázných nepôvodných druhov rastlín uvedených v zozname invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky a v zozname invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Európskej únie na území obce Vaľkovňa a do jej okolia.

Termín: 30.06.2023

2) Upozorňovať vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na území obce Vaľkovňa na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. zverejnením informácie o miestach výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín a informačného letáka podľa § 14 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. na svojom webovom sídle a iným spôsobom v obci obvyklým.

Termín: bezodkladne po uskutočnení zistenia

3) Vykonať vlastné zistenia výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín na území obce Vaľkovňa raz mesačne v období od apríla do septembra. Na základe týchto zistení následne upozorniť vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín a na ich povinnosti vyplývajúce z § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z.

Termín: bezodkladne po uskutočnení zistenia

Odôvodnenie

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti (ďalej len „inšpekcia“) vykonala dňa 27.07. 2022 štátny dozor v Obci Val'kovňa, Val'kovňa 73, 976 69 Val'kovňa, IČO: 00313912 (ďalej len „kontrolovaná osoba“ alebo „účastník konania“) zameraný na zisťovanie dodržiavania zákona č. 150/2019 Z. z. a vykonávacích predpisov vydaných na jeho základe.

Vykonaným štátnym dozorom spojeným s terénnou obhliadkou parciel nachádzajúcich sa na území obce Val'kovňa dňa 27.07.2022 inšpekcia zistila výskyt invázneho nepôvodného druhu rastliny pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*), ktorý je uvedený v Prílohe č. 1 k nariadeniu vlády Slovenskej republiky č. 449/2019 Z. z., ktorou sa vydáva zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky.

Invázny nepôvodný druh pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*) je najznámejší druh rodu pohánkovec. Všetky druhy rodu pohánkovec sú statné trváce byliny s bohato rozkonárenými podzemkami, z ktorých vyrastajú jednotlivé byle. Tie sú zelenej farby s červenými škvrnami, článkované, duté, v hornej časti bývajú rozkonárené. Dorastajú až do výšky 3 metrov a vytvárajú takmer nepriestupné porasty. Všetky druhy kvitnú väčšinou v auguste až septembri. Tvoria metliny zložené zo zväzkov rôzne dlhých paklasov zelenobielych až žltobielych kvetov. Plodom je trojhranná nažka, ale zvyčajne v našich podmienkach nevytvára plody.

Pohánkovec japonský tvorí rozsiahle porasty pozdĺž vodných tokov, ciest, na synantropných stanovištiach, v intravilánoch miest a obcí. Jeho porasty významne poškodzujú brehové spoločenstvá zhoršovaním svetelných podmienok, zmenami v pôdnych podmienkach a vylučovaním chemických látok potláčajúcich rast iných druhov. Mohutný rast podzemkov a výhonkov môže narušiť základy budov, múry, chodníky, odvodňovacie systémy a prispieť k zvýšeniu rizika záplav (obmedzený prietok, poškodenie protipovodňových zábran). Často vytvára rozsiahle husté porasty, pod ktorými už nedokážu existovať žiadne iné druhy rastlín. Dokáže prerásť aj asfalt a betón. Šíri sa predovšetkým vegetatívne – podzemkami, ktoré v niekoľkých vrstvách pod sebou prerastajú pôdu, rozkonárujú sa a vyrastajú z nich nové byle.

Nepôvodné druhy rastlín alebo živočíchov sú také druhy, ktoré na území Slovenska nemajú pôvodný areál rozšírenia, boli na naše územie dovezené alebo sa rozšírili z iných krajín a majú potenciál sa rýchlo šíriť a negatívne ovplyvňovať populácie našich pôvodných druhov a pôvodné biotopy. Viaceré z týchto druhov v súčasnosti tvoria rozsiahle porasty, najčastejšie popri vodných tokoch, cestách, železniciach, na opustených priestranstvách, ale zasahujú aj do pôvodných rastlinných spoločenstiev (biotopov). V prípade ich masového rozšírenia významne menia charakter biotopov a ohrozujú pôvodné druhy rastlín. Ich odstraňovanie je veľmi problematické, vyžaduje si systematické niekoľkoročné zásahy, často s nevyhnutným využitím herbicídnych prípravkov, aby sa dosiahli požadované výsledky.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. je vlastník, správca alebo užívateľ pozemku povinný za podmienok a spôsobom ustanoveným vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov (ďalej len „vyhláška č. 450/2019 Z. z.“) odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v zozname invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky alebo v zozname invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Európskej únie a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu. Ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti preberá užívateľ pozemku.

Pri výkone štátneho dozoru dňa 27.07.2022 zistila inšpekcia, že Obec Val'kovňa si ako vlastník parciel nesplnila povinnosť podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. odstraňovať z pozemkov vo svojom vlastníctve invázny nepôvodný druh rastliny, ktorý je zaradený do zoznamu invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky. Zároveň si nesplnila povinnosť starať sa o pozemky vo svojom vlastníctve tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu tým, že z pozemkov na kontrolovaných parcelách EKN č. 5527 a CKN č. 4048/3 nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce Val'kovňa neodstraňovala invázny nepôvodný druh rastliny pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*).

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z. má obec povinnosť upozorňovať vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z.

Obec upozorňuje vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 tohto zákona zverejnením informácie o miestach ich výskytu a informačného letáku podľa § 14 ods. 3 zákona č. 150/2019 Z. z. Obec môže upozorňovať vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. aj na základe vlastného zistenia.

Obec je povinná zverejniť informácie o miestach výskytu invázných nepôvodných druhov a informačný leták podľa § 14 ods. 3 zákona č. 150/2019 Z. z. na svojom webovom sídle a iným spôsobom v mieste obvyklým.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky predkladá obci podľa § 14 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. informáciu o miestach výskytu invázných nepôvodných druhov a informačný leták s informáciou o inváznom nepôvodnom druhu, jeho popise a zobrazení a tiež informáciu o spôsobe jeho odstraňovania na svojom webovom sídle <https://www.sopsr.sk/invazne-web/>.

Pri výkone štátneho dozoru inšpekcia zistila, že Obec Val'kovňa si ako vlastník pozemkov nespĺnila povinnosť podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. a v plnej miere neodstraňovala z pozemkov vo svojom vlastníctve na parcelách EKN č. 5527 a CKN č.4048/3 nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce Val'kovňa invázny nepôvodný druh rastliny pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*) spôsobom stanoveným vyhláškou č. 450/2019 Z. z.

Inšpekcia ďalej zistila, že Obec Val'kovňa si ako obec pri výkone samosprávy nespĺnila povinnosť podľa § 14 ods. 1 a 3 zákona č. 150/2019 Z. z. tým, že neupozornila vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov na území obce Val'kovňa a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z.

Výsledkom štátneho dozoru je Protokol o vykonaní štátneho dozoru č. 46/032/22/ID-P zo dňa 29.07.2022 (č. konania 8392/46/2022-26681/2022) (ďalej len „protokol“), s ktorým bol účastník konania oboznámený dňa 01.08.2022 a mal sa možnosť sa k zisteniam štátneho dozoru uvedených v protokole vyjadriť v lehote 10 dní od doručenia protokolu. Účastník konania sa k zisteniam štátneho dozoru nevyjadril.

Zo strany účastníka konania neboli v stanovenej lehote podané žiadne námietky k zisteniam štátneho dozoru a inšpekcia dňa 18.08.2022 ukončila štátny dozor doručením písomného oznámenia o ukončení štátneho dozoru (č. konania.8392/46/2022-29122/2022).

Na základe vykonaného štátneho dozoru a zistených nedostatkov uvedených v Protokole o vykonaní štátneho dozoru č. 46/032/22/ID-P (č. konania 8392/46/2022-26681/2022) inšpekcia dňa 14.09.2022 oznámila Obci Val'kovňa začatie konania o nariadení opatrení na zabezpečenie dodržiavania zákona č. 150/2019 Z. z. podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. (č. konania 9503/46/2022-31672/2022).

Pred vydaním rozhodnutia mal účastník konania možnosť oboznámiť sa s podkladmi pre vydanie rozhodnutia nahliadnutím do príslušného administratívneho spisu. Nahliadnutie do príslušného administratívneho spisu bolo možné uskutočniť v lehote do 10 dní odo dňa doručenia oznámenia o začatí konania o uložení opatrení na nápravu. V tejto lehote mal účastník konania tiež možnosť písomne sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie, resp. mohol predložiť ďalšie dôkazové materiály, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci. Inšpekcia súčasne účastníka konania upozornila, že ak v stanovenej lehote nepredloží vyjadrenie k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, ani ich nedoplní, bude pri rozhodovaní v predmetnej veci vychádzať zo známych podkladov, ktoré má inšpekcia k dispozícii.

Obec Val'kovňa ako účastník konania sa v stanovenej lehote listom č. OcÚ/74/2022-4 zo dňa 27.09.2022 zaevidovanom na Inšpektoráte životného prostredia Banská Bystrica dňa 30.09.2022 (RZ 33919/2022, spis č. 8392/2022) vyjadril ku konaniu o uložení opatrení.

V liste sa uvádza:

„Obec Val'kovňa v zastúpení starostkou obce Máriou Bobákovou Vám týmto oznamuje, že vykonala opatrenia v zmysle zákona č.150/2019 Z. z. nasledovne:

- písomne upozornila vlastníkov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín a na ich povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 150/2019 Z. z.

- zverejnila na svojej webovej stránke www.valkovna.sk informáciu o mieste výskytu invázných nepôvodných druhov rastlín na území obce Val'kovňa – rastlina Fallopia sp. – rod. pohánkovec.

- obec pri výkone samosprávy sa postarala o územie s výskytom tejto rastliny tak, že zamedzila jej šíreniu a rozmnožovaniu – rastlina bola najskôr odstránená kosením a následne vykopaná“.

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica, odbor biologickej bezpečnosti si dovoľuje k uvedenému listu vyjadriť nasledovné stanovisko:

Inšpekcia si cení postup a opatrenia Obce Val'kovňa pri výkone samosprávy v zmysle zákona č. 150/2019 Z. z., ktoré obec vykonala po upozornení na nedostatky týkajúce sa výskytu invázneho nepôvodného druhu rastliny na jej území. Orgán štátneho dozoru zohľadnil v rozhodnutí skutočnosť, že Obec Val'kovňa upozornila vlastníkov pozemkov na miesta výskytu invázneho nepôvodného druhu listami, ktoré sú súčasťou spisu č. 8392/2022 a tiež sa postarala o územie s výskytom invázneho nepôvodného druhu rastliny tak, že zamedzila jej šíreniu a rozmnožovaniu – rastlina bola najskôr odstránená kosením a následne vykopaná. Starostlivosť o rozvoj územia obce a starostlivosť o potreby obyvateľov je jednou zo základných úloh obce pri výkone samosprávy. Výskyt invázneho nepôvodného druhu na území obce môže mať negatívny vplyv na biologickú rôznorodosť a môže viesť k zhoršeniu jej životného prostredia a zdravia obyvateľov. Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov je potrebné vykonávať opakovane a dlhodobo. Dôležité je tiež upozorňovať vlastníkov, správcov alebo užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných nepôvodných druhov prostredníctvom webovej stránky a úradnej tabule obce.

Orgán štátneho dozoru zohľadnil v predmetnom rozhodnutí vyššie uvedené skutočnosti a taktiež oceňuje súčinnosť účastníka konania počas výkonu štátneho dozoru, snahu účastníka konania o vykonanie nápravy zistených nedostatkov po upozornení inšpekciami pri výkone štátneho dozoru, o vykonanie nápravy prijatím opatrení v nadväznosti na vykonanie štátneho dozoru a nariadil účastníkovi konania prijatie opatrení podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. na zabezpečenie dodržiavania zákona č. 150/2019 Z. z.

Inšpekcia na základe vykonaného konania rozhodla tak, ako sa uvádza vo výrokovvej časti tohto

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať na Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Ak toto rozhodnutie po vyčerpaní prístupných riadnych opravných prostriedkov nadobudne právoplatnosť, jeho zákonnosť môže byť preskúmaná súdom

JUDr. Denisa Masná
riaditeľka inšpektorátu

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 00156906 Sufix: 10003

Doručuje sa

Obec Val'kovňa, Val'kovňa 73, 97669 Val'kovňa, Slovenská republika

Na vedomie

Po nadobudnutí právoplatnosti

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Tajovského 14440/28B, 974 01 Banská Bystrica

